

5 §

I avvaktan på att expropriationsmålet avgöres får *fastighetsdomstolen* förordna att förskott *skall* utgå på den ersättning för rättegångskostnader vid domstolen som slutligt fastställs.

Första stycket äger motsvarande tillämpning på rättegångskostnader i högre rätt som uppkommit för motpart genom att den exproprierande fullföljt talan.

Innan förordnande meddelas att förskott på rättegångskostnad *skall* utgå till part, *skall* motparten erhålla tillfälle att yttra sig. Mot beslut som *fastighetsdomstolen* meddelat under rättegången i sådan fråga föres talan särskilt. Mot *hovrättens* beslut i frågan får talan ej föras.

I avvaktan på att expropriationsmålet avgöres får *miljödomstolen* förordna att förskott *ska* utgå på den ersättning för rättegångskostnader vid domstolen som slutligt fastställs.

Innan förordnande meddelas att förskott på rättegångskostnad *ska* utgå till part, *ska* motparten erhålla tillfälle att yttra sig. Mot beslut som *miljödomstolen* meddelat under rättegången i sådan fråga föres talan särskilt. Mot *Miljööverdomstolens* beslut i frågan får talan ej föras.

6 §

Vill någon för expropriation upprätta karta över fastighet som annan äger eller innehar eller annars undersöka fastigheten, får länsstyrelsen föreskriva att tillträde till fastigheten för sådan undersökning *skall* lämnas under viss tid.

Undersökningsarbetet *skall* utföras så att minsta skada och intrång vållas. I trädgård, liknande plantering eller park får träd ej skadas eller fällas utan ägarens samtycke eller medgivande av länsstyrelsen. För skada och intrång utgår ersättning. Talan om ersättning väckes vid den *fastighetsdomstol* inom vars område fastigheten är belägen.

Vill någon för expropriation upprätta karta över fastighet som annan äger eller innehar eller annars undersöka fastigheten, får länsstyrelsen föreskriva att tillträde till fastigheten för sådan undersökning *ska* lämnas under viss tid.

Undersökningsarbetet *ska* utföras så att minsta skada och intrång vållas. I trädgård, liknande plantering eller park får träd ej skadas eller fällas utan ägarens samtycke eller medgivande av länsstyrelsen. För skada och intrång utgår ersättning. Talan om ersättning väckes vid den *miljödomstol* inom vars område fastigheten är belägen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

**14 Förslag till
lag om ändring i lagen (1973:1084) om
avveckling av vissa godmanskap för delägare i
skifteslag**

Härigenom föreskrivs att 12 och 13 §§ lagen (1973:1084) om avveckling av vissa godmanskap för delägare i skifteslag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §

Lantmäterimyndighetens beslut avseende innehållet i förteckning enligt 9 § eller grunderna för fördelning av kostnader enligt 10 § får överklagas hos den *fastighetsdomstol* inom vars område skifteslagets mark är belägen. Skrivelsen med överklagandet *skall* ges in till lantmäterimyndigheten inom fyra veckor från den dag då förrättningen avslutades. I fråga om förfarandet i mål som fullföljts tillämpas 16–18 kap. fastighetsbildningslagen (1970:988).

Lantmäterimyndighetens beslut avseende innehållet i förteckning enligt 9 § eller grunderna för fördelning av kostnader enligt 10 § får överklagas hos den *miljödostol* inom vars område skifteslagets mark är belägen. Skrivelsen med överklagandet *ska* ges in till lantmäterimyndigheten inom fyra veckor från den dag då förrättningen avslutades. I fråga om förfarandet i mål som fullföljts tillämpas 16 kap. fastighetsbildningslagen (1970:988) *samt 2 kap. lagen (2010:000) om miljödostolar.*

Lagakraftvunnet avgörande gäller mot var och en.

13 §

Förteckning enligt 9 § och beslut om grunderna för kostnadsfördelning enligt 10 § *skall* genast överlämnas till gode mannen. Vad nu sagts gäller även domstols *utslag* eller slutliga beslut i mål som avses i 12 §.

Förteckning enligt 9 § och beslut om grunderna för kostnadsfördelning enligt 10 § *ska* genast överlämnas till gode mannen. Vad nu sagts gäller även domstols *dom* eller slutliga beslut i mål som avses i 12 §.

Sedan lantmäterimyndig-

Sedan lantmäterimyndig-

hetens beslut eller, om talan fullföljts mot beslutet, domstols *utslag* eller slutliga beslut i anledning av sådan talan vunnit laga kraft, *skall* gode mannen till var och en som enligt beslutet eller *utslaget* äger utfå medel utge vad som av behållna medel belöper på honom samt avge sluträkning för sin förvaltning i den delen.

hetens beslut eller, om talan fullföljts mot beslutet, domstols *dom* eller slutliga beslut i anledning av sådan talan vunnit laga kraft, *ska* gode mannen till var och en som enligt beslutet eller *domen* äger utfå medel utge vad som av behållna medel belöper på honom samt avge sluträkning för sin förvaltning i den delen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

15 Förslag till lag om ändring i ledningsrättslagen (1973:1144)

Härigenom föreskrivs att 29 och 29 a §§ ledningsrättslagen (1973:1144) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 §

Bestämmelserna i 16–18 kap. fastighetsbildningslagen (1970:988) om rättegången i fastighetsbildningsmål tillämpas på mål som fullföljts enligt 28 §. I fråga om rättegångskostnad i ledningsrättsmål *skall* därvid tillämpas vad som gäller i fråga om sådana mål som avses i 16 kap. 14 § andra stycket fastighetsbildningslagen. Rör talan förrättning som avses i 33 § tillämpas dock vad som gäller om rättegångskostnader i fastighetsbildningsmål i allmänhet.

Bestämmelserna i 2 kap. lagen (2010:000) om miljödomstolar samt 16 kap. fastighetsbildningslagen (1970:988) tillämpas på mål som fullföljts enligt 28 §. I fråga om rättegångskostnad i ledningsrättsmål *ska* därvid tillämpas vad som gäller i fråga om sådana mål som avses i 16 kap. 1 § andra stycket fastighetsbildningslagen. Rör talan förrättning som avses i 33 § tillämpas dock vad som gäller om rättegångskostnader i fastighetsbildningsmål i allmänhet.

29 a §

Bestämmelserna i 5 och 6 kap. expropriationslagen (1972:719) *skall* tillämpas i fråga om talan om ersättning enligt 13 d §.

I fråga om rättegångskostnader gäller dock vad som sägs i 16 kap. 14 § andra och tredje stycket, 17 kap. 3 § andra stycket och 18 kap. 2 § andra stycket fastighetsbildningslagen (1970:988) om rättegångskostnader i mål om inlösenersättning.

Bestämmelserna i 5 och 6 kap. expropriationslagen (1972:719) *ska* tillämpas i fråga om talan om ersättning enligt 13 d §.

I fråga om rättegångskostnader gäller dock vad som sägs i 16 kap. 1 § andra och tredje stycket, 16 kap. 3 § andra stycket fastighetsbildningslagen (1970:988) om rättegångskostnader i mål om inlösenersättning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

16 Förslag till lag om ändring i anläggningslagen (1973:1149)

Härigenom föreskrivs att 31 och 48 a §§ anläggningslagen (1973:1149) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

31 §

Bestämmelserna i 16–18 kap. fastighetsbildningslagen (1970:988) om rättegången i fastighetsbildningsmål äger motsvarande tillämpning på mål som fullföljts enligt 30 §.	Bestämmelserna i 2 kap. lagen (2010:000) om miljödomstolar samt 16 kap. fastighetsbildningslagen (1970:988) äger motsvarande tillämpning på mål som fullföljts enligt 30 §.
---	---

I rättegången likställes hyresgästorganisation med enskild sakägare, om organisationen fört talan mot lantmäterimyndighetens beslut eller saken eljest kan beröra hyresgästers rätt.

48 a §

Om en fastighet som deltar i en gemensamhetsanläggning som avser väg tillfälligt använder anläggningen i väsentligt större omfattning än som får anses svara mot fastighetens andelstal för driftkostnaderna, är fastighetens ägare skyldig att till samfälligheten utge skäligen ersättning för de kostnader som uppkommer till följd av den ändrade användningen.

Vid tvist angående fråga som avses i första stycket <i>skall</i> talan väckas hos <i>fastighetsdomstolen</i> .	Vid tvist angående fråga som avses i första stycket <i>ska</i> talan väckas hos <i>miljödomstolen</i> .
--	---

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

**17 Förslag till
lag om ändring i lagen (1973:1150) om
förvaltning av samfälligheter**

Härigenom föreskrivs att 3, 15, 46, 53, 54 och 66 §§ samt rubriken närmast före 66 § lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Lagens bestämmelser om fastighet äger motsvarande tillämpning på sådan tomträtt, gruva, byggnad, annan anläggning eller naturreservat som har del i samfällighet enligt 1 § första stycket 3, 4 eller 5.

Den som innehar fastighet på grund av testamentariskt förordnande utan att äganderätten tillkommer någon anses vid lagens tillämpning som fastighetens ägare. Som ägare av naturreservat anses den som förvaltar reservatet.

Innehavare av tomträtt i fastighet som har del i samfällighet enligt 1 § första stycket 1 eller 2 *skall* vid tillämpningen av denna lag anses som delägare i fastighetsägarens ställe.

Innehavare av tomträtt i fastighet som har del i samfällighet enligt 1 § första stycket 1 eller 2 *ska* vid tillämpningen av denna lag anses som delägare i fastighetsägarens ställe.

I fråga om samfälligheter enligt 1 § första stycket 5 skall lagens bestämmelser om fastighetsdomstol i stället gälla miljödomstol. När talan skall föras hos miljödomstol, gäller bestämmelserna om stämningssmål i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

När talan i miljödomstol avser samfälligheter enligt 1 § första stycket 5 gäller bestämmelserna i 7 kap. lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

15 §

Anser delägare att beslut som fattats vid sammanträdet icke

Anser delägare att beslut som fattats vid sammanträdet icke

tillkommit i behörig ordning eller att det strider mot denna lag eller annan författning eller att hans enskilda intressen icke i skälig omfattning beaktats i beslutet, får han klandra beslutet genom att väcka talan mot övriga delägare hos *fastighetsdomstolen* inom fyra veckor från beslutets dag vid påföljd att rätten till talan annars är förlorad.

När talan väckts, kan domstolen förordna att beslutet tills vidare icke *skall* lända till efterrättelse.

Innehavare av rättighet i delägarfastighet får klandra beslut som rör hans rätt. I fråga om sådan talan äger första och andra styckena motsvarande tillämpning.

Dom varigenom beslut upphävts eller ändrats gäller även för delägare eller rättighetshavare som ej fört talan.

tillkommit i behörig ordning eller att det strider mot denna lag eller annan författning eller att hans enskilda intressen icke i skälig omfattning beaktats i beslutet, får han klandra beslutet genom att väcka talan mot övriga delägare hos *miljödombstolen* inom fyra veckor från beslutets dag vid påföljd att rätten till talan annars är förlorad.

När talan väckts, kan domstolen förordna att beslutet tills vidare icke *ska* lända till efterrättelse.

46 §

Anser medlem att uttaxering ej överensstämmer med denna lag, stadgarna eller föreningsstämmobeslut, får han väcka talan mot föreningen om rättelse *hos fastighetsdomstolen* inom fyra veckor från den dag då debiteringslängden framlades på föreningsstämma.

Debiterat och till betalning förfallett belopp får, om domstolen ej förordnar annat när den prövar talan om rättelse, uttagas enligt bestämmelserna i utsökningsbalken om fordran för vilken betalningsskyldighet ålagts genom dom som äger lag kraft.

Anser medlem att uttaxering ej överensstämmer med denna lag, stadgarna eller föreningsstämmobeslut, får han väcka talan mot föreningen om rättelse inom fyra veckor från den dag då debiteringslängden framlades på föreningsstämma.

53 §

Anser styrelseledamot eller sådan medlem eller innehavare

Anser styrelseledamot eller sådan medlem eller innehavare

av rättighet i delägarfastighet vars rätt beröres att beslut som fattas på föreningsstämma ej tillkommit i behörig ordning eller att det strider mot denna lag eller annan författning eller mot stadgarna, får han klandra beslutet genom att väcka talan mot föreningen *hos fastighetsdomstolen*.

Grundas talan enligt första stycket på att beslutet ej tillkommit i behörig ordning eller att det eljest kränker endast medlems eller rättighetshavares rätt, *skall* talan väckas inom fyra veckor från beslutets dag vid påföljd att beslutet annars är gällande.

När talan väckts, *äger fastighetsdomstolen* förordna att beslutet tills vidare ej får verkställas.

Dom varigenom stämmobeslut upphävts eller ändrats gäller även för medlem eller rättighetshavare som ej fört talan.

av rättighet i delägarfastighet vars rätt beröres att beslut som fattas på föreningsstämma ej tillkommit i behörig ordning eller att det strider mot denna lag eller annan författning eller mot stadgarna, får han klandra beslutet genom att väcka talan mot föreningen.

Grundas talan enligt första stycket på att beslutet ej tillkommit i behörig ordning eller att det eljest kränker endast medlems eller rättighetshavares rätt, *ska* talan väckas inom fyra veckor från beslutets dag vid påföljd att beslutet annars är gällande.

När talan väckts, *får domstolen* förordna att beslutet tills vidare ej får verkställas.

54 §

I fråga om skyldighet för styrelseledamot, syssloman enligt denna lag, revisor eller medlem att ersätta skada, som han tillskyndat föreningen, medlem eller tredje man, och om talan om sådan ersättning äger 13 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar motsvarande tillämpning. *Talan upptages dock av fastighetsdomstolen*.

I fråga om skyldighet för styrelseledamot, syssloman enligt denna lag, revisor eller medlem att ersätta skada, som han tillskyndat föreningen, medlem eller tredje man, och om talan om sådan ersättning äger 13 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar motsvarande tillämpning.

66 §

Ärenden som enligt denna lag ska prövas av en lantmäterimyndighet tas, med det undantag som anges i 25 §, upp av den lantmäterimyndighet inom vars verksamhetsområde samfälligheten är belägen. Om samfälligheten är belägen inom flera lantmäterimyndigheters verksamhetsområden, prövas ärendet av den statliga lantmäterimyndigheten. Detsamma gäller om ärendet rör flera samfälligheter som är belägna inom skilda lantmäterimyndigheters verksamhetsområden.

Ett mål eller ärende som enligt denna lag ska prövas av *fastighetsdomstol* tas upp av den *fastighetsdomstol* inom vars område samfälligheten är belägen. Om samfälligheten ligger under flera *fastighetsdomstolar*, tas talan upp av den domstol under vilken huvuddelen ligger. Detsamma gäller om målet eller ärendet rör flera samfälligheter som ligger under skilda *fastighetsdomstolar*.

Ett mål eller ärende som enligt denna lag ska prövas av *miljödomstol* tas upp av den *miljödomstol* inom vars område samfälligheten är belägen. Om samfälligheten ligger under flera *miljödomstolar*, tas talan upp av den domstol under vilken huvuddelen ligger. Detsamma gäller om målet eller ärendet rör flera samfälligheter som ligger under skilda *miljödomstolar*.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

18 Förslag till lag om ändring i bostadsförvaltningslagen (1977:792)

Härigenom föreskrivs att 23 och 28 §§ bostadsförvaltningslagen (1977:792) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 §

Vill fastighetsägaren klandra redovisning för viss redovisningsperiod, *skall* han inom ett år från det han av hyresnämnden mottog redovisningen väcka talan mot förvaltaren vid *fastighetsdomstolen*.

Åberopas som grund för klandertalan omständighet som icke hänför sig till viss avlämnad redovisning, får talan väckas inom ett år från det fastighetsägaren mottog redovisning med anledning av att förvaltarens uppdrag upphörde.

28 §

Är fastighet ställd under tvångsförvaltning men är förhållandena sådana att en tillfredsställande förvaltning därvid ej kan uppnås, får kommunen lösa fastigheten.

Talan om inlösen *skall* väckas vid *fastighetsdomstolen*. I fråga om inlösen gäller i övrigt expropriationslagen (1972:719) i tillämpliga delar, dock med undantag för 4 kap. 2 §. Bestämmelserna i 4 kap. 3 § expropriationslagen äger tillämpning i fråga om värdeökning som ägt rum under tiden från dagen tio år före det talan väcktes vid domstol.

Talan om inlösen *ska* väckas vid *miljödostolen*. I fråga om inlösen gäller i övrigt expropriationslagen (1972:719) i tillämpliga delar, dock med undantag för 4 kap. 2 §. Bestämmelserna i 4 kap. 3 § expropriationslagen äger tillämpning i fråga om värdeökning som ägt rum under tiden från dagen tio år före det talan väcktes vid domstol.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

19 Förslag till lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningningar

Härigenom föreskrivs att 18 § lagen (1978:160) om vissa rörledningningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

Kräves för vidtagande av återställningsåtgärder enligt 16 eller 17 §§ att annans mark tages i anspråk, får den myndighet som regeringen bestämmer besluta att tillträde till marken *skall* lämnas under viss tid.

Återställningsåtgärderna *skall* utföras så, att minsta skada och intrång vållas. Byggnad får uppföras och väg byggas endast om markens ägare och innehavare av nyttjanderätt eller servitut avseende marken samtyckt därtill eller den myndighet som regeringen bestämmer lämnat tillstånd till åtgärden. Tillstånd till sådan åtgärd får lämnas endast om åtgärden är oundgängligen nödvändig för att återställningsåtgärder *skall* kunna vidtagas.

Föranleder återställningsåtgärderna skada eller intrång, *skall* ersättning härför utgå. Talan om ersättning väckes vid den *fastighetsdomstol* inom vars område marken eller större delen därav ligger.

Kräves för vidtagande av återställningsåtgärder enligt 16 eller 17 §§ att annans mark tages i anspråk, får den myndighet som regeringen bestämmer besluta att tillträde till marken *ska* lämnas under viss tid.

Återställningsåtgärderna *ska* utföras så, att minsta skada och intrång vållas. Byggnad får uppföras och väg byggas endast om markens ägare och innehavare av nyttjanderätt eller servitut avseende marken samtyckt därtill eller den myndighet som regeringen bestämmer lämnat tillstånd till åtgärden. Tillstånd till sådan åtgärd får lämnas endast om åtgärden är oundgängligen nödvändig för att återställningsåtgärder *ska* kunna vidtagas.

Föranleder återställningsåtgärderna skada eller intrång, *ska* ersättning härför utgå. Talan om ersättning väckes vid den *miljödomstol* inom vars område marken eller större delen därav ligger.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

20 Förslag till lag om ändring i jordförvärvslagen (1979:230)

Härigenom föreskrivs att 12 § jordförvärvslagen (1979:230) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §

Blir ett köp ogiltigt till följd av att förvärvstillstånd vägras enligt 7 § är staten skyldig att lösa egendomen till det pris som har avtalats, om säljaren begär det. Sådan skyldighet föreligger dock inte, om köpeskillingen eller annan ersättning inte endast obetydligt överstiger egendomens värde med hänsyn till dess avkastning och övriga omständigheter eller om avtalsvillkoren i övrigt är oskäligen.

Begäran om inlösen *skall* framställas hos länsstyrelsen inom tre månader efter det att avslagsbeslutet vunnit laga kraft. Talan om inlösen *skall* väckas vid den fastighetsdomstol inom vars område egendomen är belägen inom sex månader från nämnda tidpunkt. Har säljaren fått del av beslutet först sedan detta vunnit laga kraft, räknas dock tidsfristerna från dagen för delfäendet. Iakttar inte säljaren vad som har sagts nu, förlorar han sin talan.

Begäran om inlösen *ska* framställas hos länsstyrelsen inom tre månader efter det att avslagsbeslutet vunnit laga kraft. Talan om inlösen *ska* väckas inom sex månader från nämnda tidpunkt. Har säljaren fått del av beslutet först sedan detta vunnit laga kraft, räknas dock tidsfristerna från dagen för delfäendet. Iakttar inte säljaren vad som har sagts nu, förlorar han sin talan.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

**21 Förslag till
lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429)**

Prop. 2009/10:215
Bilaga 6

Härigenom föreskrivs att 19 § skogsvårdslagen (1979:429) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 §

I fråga om rätt till ersättning för skada till följd av ett beslut enligt 18 § första eller andra stycket gäller bestämmelserna i 25 kap. 6 § och 31 kap. 2 §, 4 § första stycket, 6 §, 7 § första stycket första meningen, 8 § första meningen, 9, 12 och 13 §§, 15 § första stycket första meningen och andra stycket, 31 § tredje stycket samt 32 och 33 §§ miljöbalken. *Vad som i dessa bestämmelser sägs om miljödomstol skall i stället gälla fastighetsdomstol.*

I fråga om rätt till ersättning för skada till följd av ett beslut enligt 18 § första eller andra stycket gäller bestämmelserna i 25 kap. 6 § och 31 kap. 2 §, 4 § första stycket, 6 §, 7 § första stycket första meningen, 8 § första meningen, 9, 12 och 13 §§, 15 § första stycket första meningen och andra stycket, 31 § tredje stycket samt 32 och 33 §§ miljöbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

22 Förslag till lag om ändring i lagen (1980:307) om skyldighet för utländska käranden att ställa säkerhet för rättegångskostnader

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1980:307) om skyldighet för utländska käranden att ställa säkerhet för rättegångskostnader ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Säkerhet behöver inte ställas i
1. mål som handläggs enligt
lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister,

2. mål vid fastighetsdomstol som inte avser en arrendetvist,

3. mål vid miljödomstol enligt 20 kap. 2 § första stycket 2 miljöbalken som är ansökningsmål eller 20 kap. 2 § första stycket 5 miljöbalken som avser ersättning vid ingripande av det allmänna,

4. växelmål och checkmål,

5. mål som har tagits upp efter offentlig stämning, och

6. mål vid förvaltningsdomstol eller marknadsdomstolen.

Säkerhet behöver inte heller ställas i annat fall om talan väcks genom genstämning.

Säkerhet behöver inte ställas i
1. mål som handläggs enligt
lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister,

2. mål vid miljödomstol som avser ersättning vid ingripande av det allmänna,

3. växelmål och checkmål,

4. mål som har tagits upp efter offentlig stämning, och

5. mål vid förvaltningsdomstol eller marknadsdomstolen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

23 Förslag till lag om ändring i lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter

Härigenom föreskrivs att 18, 22, 23, 29 och 31 §§ lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

Behöver någon som förberedelse för en ansökan om koncession utföra undersökning på annans mark och medger inte markägaren detta, får länsstyrelsen i det län där marken eller större delen därav ligger efter ansökan lämna tillstånd till sådan undersökning under viss tid.

Undersökningen *skall* utföras så, att minsta skada och intrång vållas. Byggnad får uppföras och väg byggas endast om markägaren har samtyckt till det eller länsstyrelsen har lämnat tillstånd till åtgärden. Föranleder undersökningen skada eller intrång, *skall* ersättning lämnas. Tvist om ersättning prövas av den *fastighetsdomstol* inom vars område marken eller större delen därav ligger.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att ansökningsavgift *skall* betalas för ansökan som anges i första stycket.

Undersökningen *ska* utföras så, att minsta skada och intrång vållas. Byggnad får uppföras och väg byggas endast om markägaren har samtyckt till det eller länsstyrelsen har lämnat tillstånd till åtgärden. Föranleder undersökningen skada eller intrång, *ska* ersättning lämnas. Tvist om ersättning prövas av den *miljödombstol* inom vars område marken eller större delen därav ligger.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att ansökningsavgift *ska* betalas för ansökan som anges i första stycket.

22 §

Skada eller intrång, som föranleds av undersökningsarbete *skall* ersättas av koncessionshavaren. Tvist om

Skada eller intrång, som föranleds av undersökningsarbete *ska* ersättas av koncessionshavaren. Tvist om

ersättning prövas av den *fastighetsdomstol* inom vars område marken eller större delen därav ligger.

Innan arbetet påbörjas *skall* koncessionshavaren ställa säkerhet för ersättningskyldighet enligt första stycket, om inte den ersättningsberättigade avstår från säkerhet. Säkerheten *skall* ställas hos länsstyrelsen, om inte parterna kommer överens om annat. Staten, kommun, landstingskommun och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet.

ersättning prövas av den *miljödomstol* inom vars område marken eller större delen därav ligger.

Innan arbetet påbörjas *ska* koncessionshavaren ställa säkerhet för ersättningskyldighet enligt första stycket, om inte den ersättningsberättigade avstår från säkerhet. Säkerheten *ska* ställas hos länsstyrelsen, om inte parterna kommer överens om annat. Staten, kommun, landstingskommun och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet.

23 §

Den som innehar bearbetningskoncession får inom koncessionsområdet undersöka, bearbeta och tillgodogöra sig torv för att utvinna energi.

Koncessionshavaren får undersöka och bearbeta torv för annat syfte än att utvinna energi i den mån det behövs för att arbetet *skall* kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt.

Koncessionshavaren får tillgodogöra sig torv som bearbetats enligt andra stycket, i den mån markägaren inte inom sex månader efter tillsägelse hämtar torven och ersätter på denna nedlagda kostnader. Tvist om sådan ersättning prövas av den *fastighetsdomstol* inom vars område marken eller större delen därav ligger. Väcks talan, räknas nämnda tid från det att ersättningsbeloppet slutligt bestämts.

Koncessionshavaren får undersöka och bearbeta torv för annat syfte än att utvinna energi i den mån det behövs för att arbetet *ska* kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt.

Koncessionshavaren får tillgodogöra sig torv som bearbetats enligt andra stycket, i den mån markägaren inte inom sex månader efter tillsägelse hämtar torven och ersätter på denna nedlagda kostnader. Tvist om sådan ersättning prövas av den *miljödomstol* inom vars område marken eller större delen därav ligger. Väcks talan, räknas nämnda tid från det att ersättningsbeloppet slutligt bestämts.

29 §

Kan överenskommelse ej träffas om ersättning enligt 27 § eller löseskilling enligt 28 §, prövas tvisten av den <i>fastighetsdomstol</i> inom vars område marken eller större delen därav ligger. Annan än koncessionshavaren får ej väcka talan innan tillträde har skett.	Kan överenskommelse ej träffas om ersättning enligt 27 § eller löseskilling enligt 28 §, prövas tvisten av den <i>miljödomstol</i> inom vars område marken eller större delen därav ligger. Annan än koncessionshavaren får ej väcka talan innan tillträde har skett.
--	---

31 §

Om borgenär som avses i 30 § lider förlust till följd av att nedsättning ej skett, är han berättigad att av koncessionshavaren få gottgörelse för förlusten. Detsamma gäller, om borgenären lider förlust genom att ersättning, som ej prövats av domstol, blivit för lågt beräknad.

Tvist om gottgörelse prövas av <i>fastighetsdomstol</i> som anges i 29 §.	Tvist om gottgörelse prövas av <i>miljödomstol</i> som anges i 29 §.
---	--

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

24 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10)

Härigenom föreskrivs i fråga om plan- och bygglagen (1987:10) dels att 10 kap. 8 §, 13 kap. 1 § samt 15 kap. 3 och 8 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas ny paragraf 10 kap. 18 b § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

8§²

Frågor om byggnadsavgift och särskild avgift prövas av byggnadsnämnden.

Frågor om tilläggsavgift prövas av miljödomstol på talan av byggnadsnämnden.

Frågor om tilläggsavgift prövas av miljödomstol på talan av byggnadsnämnden *enligt reglerna i rättegångsbalken om mål om åtal för brott för vilket svårare straff än böter inte är föreskrivet.*

18 b §

Frågor om utdömande av vite prövas av miljödomstol.

I fråga om föreläggande och utdömande av vite gäller i övrigt lagen (1985:206) om viten.

13 kap.

1 §

Följande beslut enligt denna lag får överklagas i den ordning som föreskrivs för laglighetsprövning enligt 10 kap. kommunalagen (1991:900), nämligen

1. kommunfullmäktiges beslut om översiktsplan,
2. kommunfullmäktiges beslut om uppdrag åt en kommunal nämnd att anta, ändra eller upphäva detaljplaner och områdesbestämmelser eller att fatta beslut om skyldighet för fastighetsägare

² Senaste lydelse SÖU 2007:111.

att betala kostnader för gator och andra allmänna platser eller att fatta beslut om villkoren för sådan betalning.

3. kommunfullmäktiges och kommunala nämnders beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan, områdesbestämmelser eller en fastighetsplan,

4. kommunfullmäktiges och kommunala nämnders beslut om grunderna för skyldighet att betala kostnader för gator och andra allmänna platser och om generella villkor för sådan betalning.

5. kommunfullmäktiges beslut om taxa i ärenden hos byggnadsnämnden samt

6. kommunalförbunds eller regionplaneförbunds fullmäktiges beslut om regionplan.

Andra beslut rörande gatukostnader än de som anges i första stycket 4 får ej överklagas. Att tvister rörande gatukostnader prövas av *fastighetsdomstol* framgår av 15 kap. 8 §.

Andra beslut rörande gatukostnader än de som anges i första stycket 4 får ej överklagas. Att tvister rörande gatukostnader prövas av *miljödömsstol* framgår av 15 kap. 8 §.

15 kap.

3 §

Talan om inlösen enligt 6 kap. 24 § andra stycket *skall* väckas inom tre år efter genomförandetidens utgång.

Har ansökan gjorts om förlängning av genomförandetiden eller har kommunen väckt fråga om förnyelse av genomförandetiden, *skall* målet förklaras vilande till dess att ärendet slutligt har avgjorts. Förlängs eller förnyas genomförandetiden, förfaller kommunens talan.

Talan om inlösen enligt 6 kap. 24 § andra stycket *ska* väckas inom tre år efter genomförandetidens utgång.

Har ansökan gjorts om förlängning av genomförandetiden eller har kommunen väckt fråga om förnyelse av genomförandetiden, *ska* målet förklaras vilande till dess att ärendet slutligt har avgjorts. Förlängs eller förnyas genomförandetiden, förfaller kommunens talan.

Bestämmelserna i andra stycket om vilandeförklaring gäller även i fall då talan har väckts om inlösen enligt 6 kap. 24 § första stycket och ansökan gjorts om fastighetsbildning i överensstämmelse med fastighetsplanen. Bildas fastighet som överensstämmer med fastighetsplanen, förfaller kommunens talan.

När kommunen har väckt talan om inlösen enligt 6 kap. 24 § första stycket, *skall fastighetsdomstolen* omedelbart sända underrättelse om det till lantmäterimyndigheten.

När kommunen har väckt talan om inlösen enligt 6 kap. 24 § första stycket, *ska miljödomstolen* omedelbart sända underrättelse om det till lantmäterimyndigheten.

8 §

Twist mellan kommunen och fastighetsägare om ersättning för gatukostnader och kostnader för andra allmänna platser och om villkoren för betalning av sådan ersättning prövas av den *fastighetsdomstol* inom vars område fastigheten är belägen.

I mål som avses i första stycket skall bestämmelserna i lagen (1969:246) om domstolar i fastighetsmål tillämpas. I mål om jämkning av ersättning enligt 6 kap. 33 § skall dock beträffande rättegångskostnader expropriationslagen (1972:719) tillämpas. Förlorar fastighetsägaren ett sådant mål, kan domstolen förordna att han *skall* bära sina egna kostnader, om han grundat sin talan i målet på otillräckliga skäl. Har hans talan uppenbart saknat skälig grund, får domstolen dessutom förplikta honom att ersätta kommunen dess rättegångskostnader.

Twist mellan kommunen och fastighetsägare om ersättning för gatukostnader och kostnader för andra allmänna platser och om villkoren för betalning av sådan ersättning prövas av den *miljödomstol* inom vars område fastigheten är belägen.

I mål om jämkning av ersättning enligt 6 kap. 33 § *ska* beträffande rättegångskostnader expropriationslagen (1972:719) tillämpas. Förlorar fastighetsägaren ett sådant mål, kan domstolen förordna att han *ska* bära sina egna kostnader, om han grundat sin talan i målet på otillräckliga skäl. Har hans talan uppenbart saknat skälig grund, får domstolen dessutom förplikta honom att ersätta kommunen dess rättegångskostnader.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

**25 Förslag till
lag om ändring i lagen (1987:11) om
exploateringssamverkan**

Härigenom föreskrivs att 34 § lagen (1987:11) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

34 §

Bestämmelserna i 16–18 kap. fastighetsbildningslagen (1970:988) om rättegången i fastighetsbildningsmål skall tillämpas på mål som fullföljs enligt 33 §. Därvid skall i fråga om ersättning med anledning av fastighetsreglering enligt 19 eller 20 § gälla vad som föreskrivs beträffande sådana mål som avses i 16 kap. 14 § andra stycket fastighetsbildningslagen.

Bestämmelserna i 2 kap. lagen (2010:000) om miljödomstolar samt 16 kap. fastighetsbildningslagen (1970:988) ska tillämpas på mål som fullföljs enligt 33 §. Därvid ska i fråga om ersättning med anledning av fastighetsreglering enligt 19 eller 20 §§ gälla vad som föreskrivs beträffande sådana mål som avses i 16 kap. 1 § andra stycket fastighetsbildningslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

26 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.

Härigenom föreskrivs att 17 § lagen (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §

Regeringen får föreskriva

1. att uppgifter som ankommer på en viss tingsrätt, hovrätt, länsrätt eller kammarrätt *skall* övertas av en annan domstol av samma slag,

2. att uppgifter som ankommer på en domstol, som inte är allmän domstol eller allmän förvaltningsdomstol, inte *skall* fullgöras eller *skall* fullgöras av en annan domstol,

3. att en tingsrätt är domför med en lagfaren domare i sådana fall då det enligt rättegångsbalken eller annan lag krävs tre lagfarna domare,

4. att en *fastighetsdomstol* är domför med en *i stället för två lagfarna ledamöter*,

5. att en domstol *skall* ha sin verksamhet helt eller delvis förlagd till annan ort än den där verksamheten annars utövas,

6. att en domstol inte behöver vara delad i avdelningar.

Regeringen får meddela de bestämmelser som behövs till följd av att regeringen har beslutat föreskrifter enligt första stycket 2.

Regeringen får föreskriva

1. att uppgifter som ankommer på en viss tingsrätt, hovrätt, länsrätt eller kammarrätt *ska* övertas av en annan domstol av samma slag,

2. att uppgifter som ankommer på en domstol, som inte är allmän domstol eller allmän förvaltningsdomstol, inte *ska* fullgöras eller *ska* fullgöras av en annan domstol,

4. att en *miljödomstol* är domför med en *lagfaren ledamot*,

5. att en domstol *ska* ha sin verksamhet helt eller delvis förlagd till annan ort än den där verksamheten annars utövas,

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

27 Förslag till
lag om ändring i lagen (1988:950) om
kulturminnen

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 25 § samt 3 kap. 20 § lagen (1988:950) om kulturminnen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.
25 §

Länsstyrelsens beslut får inte överklagas när det gäller

1. ersättning för kostnader eller skada enligt 7 § fjärde stycket,
2. ersättning enligt 8 § tredje stycket,
3. beslut om kostnad för förundersökning eller särskild undersökning enligt 14 § andra stycket eller
4. ersättning enligt 15 § första stycket.

Den som är missnöjd med beslut som avses i första stycket kan väcka talan mot staten vid *fastighetsdomstolen*. Talan *skall* ha väckts inom ett år från del-fåendet av länsstyrelsens beslut.

Ersättning som beslutats av domstol enligt 15 § första stycket *skall* deponeras enligt bestämmelserna i 15 § andra stycket.

Den som är missnöjd med beslut som avses i första stycket kan väcka talan mot staten vid *miljödomstolen*. Talan *ska* ha väckts inom ett år från del-fåendet av länsstyrelsens beslut.

Ersättning som beslutats av domstol enligt 15 § första stycket *ska* deponeras enligt bestämmelserna i 15 § andra stycket.

3 kap.
20 §

Länsstyrelsens beslut om ersättning och inlösen får inte överklagas. Den som är missnöjd med ett sådant beslut får väcka talan mot staten vid *fastighetsdomstolen* inom ett år från det han fått del av länsstyrelsens beslut. Väcks inte talan inom denna tid, är rätten

Länsstyrelsens beslut om ersättning och inlösen får inte överklagas. Den som är missnöjd med ett sådant beslut får väcka talan mot staten vid *miljödomstolen* inom ett år från det han fått del av länsstyrelsens beslut. Väcks inte talan inom denna tid, är rätten till

till ersättning eller inlösen förlorad.

Staten får, när fråga väckts eller tagits upp om att förklara en byggnad för byggnadsminne, väcka talan vid *fastighetsdomstolen* mot sakägare om fastställande av de villkor som *skall* gälla för ersättning. Om beslut om byggnadsminnesförklaring inte kommer till stånd inom ett år från det att målet avgjorts genom lagakraftäggande dom, *skall* domen inte längre vara bindande för parterna.

Talan om ersättning enligt 12 § andra stycket *skall* väckas vid *fastighetsdomstolen*.

ersättning eller inlösen förlorad.

Staten får, när fråga väckts eller tagits upp om att förklara en byggnad för byggnadsminne, väcka talan vid *miljödostolen* mot sakägare om fastställande av de villkor som *ska* gälla för ersättning. Om beslut om byggnadsminnesförklaring inte kommer till stånd inom ett år från det att målet avgjorts genom lagakraftäggande dom, *ska* domen inte längre vara bindande för parterna.

Talan om ersättning enligt 12 § andra stycket *ska* väckas vid *miljödostolen*.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

28 Förslag till lag om ändring i minerallagen (1991:45)

Prop. 2009/10:215
Bilaga 6

Härigenom föreskrivs i fråga om minerallagen (1991:45)
dels att 8 kap. 11 §, 10 kap. 7 §, 12 kap. 6 § samt 16 kap. 3, 5 och
6 §§ ska ha följande lydelse,
dels att i 16 kap. 1 § orden "fastighetsdomstol" ska bytas ut mot
"miljödostol".

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

11 §

Twister om ersättning enligt denna lag i andra fall än som avses i 7 kap. 1, 2, 3 eller 7 § prövas av den *fastighetsdomstol* inom vars område koncessionsområdet eller större delen därav ligger.

Twister om ersättning enligt denna lag i andra fall än som avses i 7 kap. 1, 2, 3 eller 7 §§ prövas av den *miljödostol* inom vars område koncessionsområdet eller större delen därav ligger.

10 kap.

7 §

Om en del av en fastighet inlöses sker ändringen i fastighetsindelningen då inlösen är fullbordad enligt 6 §.

Sådana särskilda rättigheter till en fastighet som har tillkommit genom frivilliga upplåtelser upphör när inlösen av fastigheten eller av sådan del därav som berörs av rättigheten är fullbordad enligt 6 §, om inte *fastighetsdomstolen* eller förrättningsmyndigheten har förordnat att rättigheten *skall* bestå. Ett sådant förordnande får meddelas endast om det uppenbarligen är utan betydelse för den rätt som tillkommer borgenärer med panträtt i

Sådana särskilda rättigheter till en fastighet som har tillkommit genom frivilliga upplåtelser upphör när inlösen av fastigheten eller av sådan del därav som berörs av rättigheten är fullbordad enligt 6 §, om inte *miljödostolen* eller förrättningsmyndigheten har förordnat att rättigheten *ska* bestå. Ett sådant förordnande får meddelas endast om det uppenbarligen är utan betydelse för den rätt som tillkommer borgenärer med panträtt i

fastigheten.

fastigheten.

Andra särskilda rättigheter till fastigheten än som anges i andra stycket består efter inlösen, om inte något annat har förordnats av domstolen eller förrättningsmyndigheten.

Genom inlösen upphör den lösta egendomens ansvar för fordran. Detta gäller dock inte fordran som har förmånsrätt enligt 6 § 1 förmånsrättslagen (1970:979).

12 kap.

6 §

Vill en eller flera andels-
havare som tillsammans innehar
minst hälften av koncessionen
utföra undersökning eller
bearbetning i större omfattning
än övriga andelshavare, *skall* det
större arbetet utföras. Det-
samma gäller när fråga är om ett
visst arbete för undersökning
eller bearbetning *skall* påbörjas
eller ej.

Den som har begärt att
arbetet *skall* utföras svarar för
kostnaden för detta och
tillgodoräknas den ytterligare
kvantitet av mineralet som
utvinns genom arbetet.

Tvist i fråga som avses i
andra stycket prövas av den
fastighetsdomstol inom vars
område koncessionsområdet
eller större delen därav ligger.

Vill en eller flera andels-
havare som tillsammans innehar
minst hälften av koncessionen
utföra undersökning eller
bearbetning i större omfattning
än övriga andelshavare, *ska* det
större arbetet utföras. Det-
samma gäller när fråga är om ett
visst arbete för undersökning
eller bearbetning *ska* påbörjas
eller ej.

Den som har begärt att
arbetet *ska* utföras svarar för
kostnaden för detta och
tillgodoräknas den ytterligare
kvantitet av mineralet som
utvinns genom arbetet.

Tvist i fråga som avses i
andra stycket prövas av den
miljödomstol inom vars område
koncessionsområdet eller större
delen därav ligger.

16 kap.

3 §

Den som anser att mark-
anvisningsförrättning onödigt
uppehålls genom ett beslut vid
förrättningen får överklaga
beslutet hos *fastighetsdomstolen*.

Den som anser att mark-
anvisningsförrättning onödigt
uppehålls genom ett beslut vid
förrättningen får överklaga
beslutet hos *miljödomstolen*.

Denna rätt att överklaga är inte inskränkt till någon viss tid.

Denna rätt att överklaga är inte inskränkt till någon viss tid.

5 §

Länsstyrelsens beslut i överklagade ärenden enligt 3 kap. 7 § får inte överklagas. Detsamma gäller *fastighetsdomstolens* beslut i dit överklagade ärenden som gäller jäv mot förrättningsman.

Länsstyrelsens beslut i överklagade ärenden enligt 3 kap. 7 § får inte överklagas. Detsamma gäller *miljödostolens* beslut i dit överklagade ärenden som gäller jäv mot förrättningsman.

6 §

Överklagas bergmästarens beslut i ett ärende om ersättning enligt 7 kap. 1 eller 2 § eller i en tvist enligt 8 kap. 7 § eller överklagas förrättningsmyndighetens beslut i ett ärende om markanvisning, svarar tillstånds- eller koncessionshavaren för sina egna kostnader i *fastighetsdomstolen* och i högre rätt. Tillstånds- eller koncessionshavaren svarar vidare för de kostnader som åsamkas motparterna i *fastighetsdomstolen* genom att tillstånds- eller koncessionshavaren har överklagat bergmästarens beslut och i högre rätt genom att han eller hon har överklagat dit. Vad som nu har sagts gäller dock inte om annat följer av 18 kap. 6 eller 8 § rättegångsbalken. I övrigt tillämpas 18 kap. rättegångsbalken.

Överklagas bergmästarens beslut i ett ärende om ersättning enligt 7 kap. 1 eller 2 §§ eller i en tvist enligt 8 kap. 7 § eller överklagas förrättningsmyndighetens beslut i ett ärende om markanvisning, svarar tillstånds- eller koncessionshavaren för sina egna kostnader i *miljödostolen* och i högre rätt. Tillstånds- eller koncessionshavaren svarar vidare för de kostnader som åsamkas motparterna i *miljödostolen* genom att tillstånds- eller koncessionshavaren har överklagat bergmästarens beslut och i högre rätt genom att han eller hon har överklagat dit. Vad som nu har sagts gäller dock inte om annat följer av 18 kap. 6 eller 8 §§ rättegångsbalken. I övrigt tillämpas 18 kap. rättegångsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

**29 Förslag till
lag om ändring i bostadsrättslagen (1991:614)**

Prop. 2009/10:215
Bilaga 6

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 18 § bostadsrättslagen (1991:614) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.
18 §

Talan om ersättning vid inlösen eller för intrång eller för annan skada som en bostadsrättshavare orsakas med anledning av ett beslut om godkännande enligt 16 § första stycket 2 *skall* väckas vid *fastighetsdomstolen*. I fråga om inlösen och ersättning gäller expropriationslagen (1972:719) i tillämpliga delar, dock med undantag för 4 kap. 3 §.

Talan om ersättning vid inlösen eller för intrång eller för annan skada som en bostadsrättshavare orsakas med anledning av ett beslut om godkännande enligt 16 § första stycket 2 *ska* väckas vid *miljödomstolen*. I fråga om inlösen och ersättning gäller expropriationslagen (1972:719) i tillämpliga delar, dock med undantag för 4 kap. 3 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

30 Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

Prop. 2009/10:215
Bilaga 6

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 21 § ellagen (1997:857) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

21 §

Om någon annans mark behöver tas i anspråk för sådana återställningsåtgärder som avses i 19 eller 20 §, får nätmyndigheten besluta att tillträde till marken *skall* lämnas under viss tid.

Återställningsåtgärderna *skall* utföras så, att minsta skada och intrång vållas. Byggnader får uppföras eller vägar byggas endast om markens ägare och den som har nyttjanderätt eller servitut avseende marken samtyckt till det eller nätmyndigheten lämnat tillstånd till åtgärden. Tillstånd får lämnas endast om åtgärden är oundgängligen nödvändig för att återställningsåtgärderna *skall* kunna vidtas.

Om återställningsåtgärderna föranleder skada eller intrång, *skall* ersättning för detta lämnas. Talan om ersättning väcks vid den *fastighetsdomstol* inom vars område marken eller större delen av denna ligger.

Om någon annans mark behöver tas i anspråk för sådana återställningsåtgärder som avses i 19 eller 20 §§, får nätmyndigheten besluta att tillträde till marken *ska* lämnas under viss tid.

Återställningsåtgärderna *ska* utföras så, att minsta skada och intrång vållas. Byggnader får uppföras eller vägar byggas endast om markens ägare och den som har nyttjanderätt eller servitut avseende marken samtyckt till det eller nätmyndigheten lämnat tillstånd till åtgärden. Tillstånd får lämnas endast om åtgärden är oundgängligen nödvändig för att återställningsåtgärderna *ska* kunna vidtas.

Om återställningsåtgärderna föranleder skada eller intrång, *ska* ersättning för detta lämnas. Talan om ersättning väcks vid den *miljödostol* inom vars område marken eller större delen av denna ligger.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

31 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:1320) om kärnkraftens avvecklande

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (1997:1320) om kärnkraftens avvecklande ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Ersättning enligt denna lag *skall* fastställas av domstol. Talan om fastställande av ersättning får väckas av staten eller av tillståndshavare eller av ägare till fastighet som har använts vid reaktordrift. Staten *skall* väcka talan inom tre år efter det att rätten att driva kärnkraftsreaktor har upphört, om inte talan dessförinnan har väckts av någon annan.

Talan *skall* väckas vid den *fastighetsdomstol* inom vars domkrets reaktorn är belägen.

Ersättning enligt denna lag *ska* fastställas av domstol. Talan om fastställande av ersättning får väckas av staten eller av tillståndshavare eller av ägare till fastighet som har använts vid reaktordrift. Staten *ska* väcka talan inom tre år efter det att rätten att driva kärnkraftsreaktor har upphört, om inte talan dessförinnan har väckts av någon annan.

Talan *ska* väckas vid den *miljödomstol* inom vars domkrets reaktorn är belägen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

**32 Förslag till
lag om ändring i lagen (1998:811) om införande
av miljöbalken**

Prop. 2009/10:215
Bilaga 6

Härigenom föreskrivs att 17 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §

Om en vattenanläggning har tillkommit utan tillstånd enligt vattenlagen (1983:291) eller motsvarande äldre lagstiftning eller om tillståndsfrågan beträffande en sådan anläggning är oklar, får den som äger anläggningen eller avser att utnyttja den för vattenverksamhet begära prövning av anläggningens laglighet hos *miljödomstolen*.

Begärs tillstånd att ändra en vattenanläggning som har tillkommit utan tillstånd före miljöbalkens ikraftträdande, *skall* ansökan samtidigt göras om prövning av anläggningens laglighet.

Andra stycket gäller också när ansökan görs enligt 28 kap. 12 § miljöbalken om att få använda någon annans anläggning. Den som gör en sådan ansökan får även begära prövning av anläggningens laglighet.

En lagligförklaring får förenas med villkor.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot ett sådant villkor, döms till böter eller fängelse i högst två år.

Om en gärning som avses i femte stycket är att anse som ringa, döms inte till ansvar. En gärning är att anse som ringa om den framstår som obetydlig med hänsyn till det intresse som är avsett att skyddas genom straffbestämmelsen.

Om en vattenanläggning har tillkommit utan tillstånd enligt vattenlagen (1983:291) eller motsvarande äldre lagstiftning eller om tillståndsfrågan beträffande en sådan anläggning är oklar, får den som äger anläggningen eller avser att utnyttja den för vattenverksamhet begära prövning av anläggningens laglighet hos *den tillståndsmyndighet som regeringen bestämmer*.

Begärs tillstånd att ändra en vattenanläggning som har tillkommit utan tillstånd före miljöbalkens ikraftträdande, *ska* ansökan samtidigt göras om prövning av anläggningens laglighet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

33 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamheter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamheter

dels att 7 kap. 7 och 19–29 §§ ska upphöra att gälla,

dels att 4 kap. 1–3 och 7 §§, 5 kap. 1, 3 och 4 §§, 6 kap. 1, 5, 6 och 9 §§, 7 kap. 1–3, 5, 6 och 11–18 §§, 8 kap. 2 §, 9 kap. 4 och 7 §§ samt rubrikerna närmast före 7 kap. 1–3 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska föras in en ny paragraf, 1 kap. 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 a §

Frågor om tillstånd till vattenverksamhet och andra tillstånd eller åtgärder enligt denna lag prövas, om inte annat särskilt föreskrivs, efter ansökan av verksamhetsutövaren av den tillståndsmyndighet som regeringen bestämmer.

4 kap.

1 §

Om flera ansöker om tillstånd enligt miljöbalken till vattentäkt för bevattning ur samma vattentillgång och vattnet behöver fördelas mellan dem, får det vid meddelande av tillstånd bestämmas att tillståndshavarna *skall* utgöra en samfällighet för sådan fördelning (bevattningssamfällighet).

Om någon har fått tillstånd till en vattentäkt för bevattning

Om flera ansöker om tillstånd enligt miljöbalken till vattentäkt för bevattning ur samma vattentillgång och vattnet behöver fördelas mellan dem, får det vid meddelande av tillstånd bestämmas att tillståndshavarna *ska* utgöra en samfällighet för sådan fördelning (bevattningssamfällighet).

Om någon har fått tillstånd till en vattentäkt för bevattning

och någon annan söker tillstånd till en ny vattentäkt för bevattning ur samma vattentillgång, får *miljödombstolen*, om det finns särskilda skäl, vid meddelande av det nya tillståndet bestämma att tillståndshavarna *skall* utgöra en bevattningssamfällighet. Om en samfällighet bildas enligt första stycket får i stället bestämmas att den som redan har tillstånd *skall* ingå i samfälligheten.

Om, sedan en samfällighet har bildats, någon gör en ansökan om tillstånd till en ny vattentäkt för bevattning ur samma vattentillgång, får *miljödombstolen* vid meddelande av tillstånd till vattentäkten bestämma att tillståndshavaren *skall* ingå i samfälligheten.

och någon annan söker tillstånd till en ny vattentäkt för bevattning ur samma vattentillgång, får *tillståndsmyndigheten*, om det finns särskilda skäl, vid meddelande av det nya tillståndet bestämma att tillståndshavarna *ska* utgöra en bevattningssamfällighet. Om en samfällighet bildas enligt första stycket får i stället bestämmas att den som redan har tillstånd *ska* ingå i samfälligheten.

Om, sedan en samfällighet har bildats, någon gör en ansökan om tillstånd till en ny vattentäkt för bevattning ur samma vattentillgång, får *tillståndsmyndigheten* vid meddelande av tillstånd till vattentäkten bestämma att tillståndshavaren *ska* ingå i samfälligheten.

2 §

Deltagarna i en bevattningssamfällighet fördelar tillgängligt vatten mellan sig, om det behövs på grund av vattenbrist eller någon annan omständighet eller om någon deltagare inte utnyttjar sin rätt att ta vatten. Vid fördelningen *skall* de villkor iaktas som har bestämts av *miljödombstolen* i samband med att tillstånd meddelades.

Deltagarna i en bevattningssamfällighet fördelar tillgängligt vatten mellan sig, om det behövs på grund av vattenbrist eller någon annan omständighet eller om någon deltagare inte utnyttjar sin rätt att ta vatten. Vid fördelningen *ska* de villkor iaktas som har bestämts av *tillståndsmyndigheten* i samband med att tillstånd meddelades.

3 §

Om det är lämpligt, får *miljödombstolen* bestämma att

Om det är lämpligt, får *tillståndsmyndigheten* bestämma

gemensamma anläggningar för bevättning *skall* inrättas för samtliga eller vissa av dem som *skall* ingå i samfälligheten.

att gemensamma anläggningar för bevättning *ska* inrättas för samtliga eller vissa av dem som *ska* ingå i samfälligheten.

7 §

Vad deltagarna har överenskommit om andelstalen och grunderna för avgiftsberäkningen *skall* läggas till grund för *miljödomstolens dom*, om borgenärer med panträtt i fastigheter som ägs av deltagare och omfattas av bevättningsverksamheten medger det. Om en fastighet svarar för gemensam inteckning, krävs dessutom de medgivanden från fastighetsägare och fordringshavare som föreskrivs för relaxation i 22 kap. 11 § jordabalken. Medgivande av rättsägare behövs inte, om överenskommelsen är väsentligen utan betydelse för dem.

Vad deltagarna har överenskommit om andelstalen och grunderna för avgiftsberäkningen *ska* läggas till grund för *tillståndsmyndighetens beslut*, om borgenärer med panträtt i fastigheter som ägs av deltagare och omfattas av bevättningsverksamheten medger det. Om en fastighet svarar för gemensam inteckning, krävs dessutom de medgivanden från fastighetsägare och fordringshavare som föreskrivs för relaxation i 22 kap. 11 § jordabalken. Medgivande av rättsägare behövs inte, om överenskommelsen är väsentligen utan betydelse för dem.

5 kap.

1 §

På yrkande av den som ansöker om eller har fått tillstånd enligt miljöbalken till vattenreglering för kraftändamål *skall miljödomstolen* besluta att ägare av andra strömfall som får nytta av regleringen *skall* delta i regleringsverksamheten. Detta *skall* ske om mer än hälften av verksamhetens nytta belöper på de strömfall som tillhör den som framställer yrkandet och

På yrkande av den som ansöker om eller har fått tillstånd enligt miljöbalken till vattenreglering för kraftändamål *ska tillståndsmyndigheten* besluta att ägare av andra strömfall som får nytta av regleringen *ska* delta i regleringsverksamheten. Detta *ska* ske om mer än hälften av verksamhetens nytta belöper på de strömfall som tillhör den som framställer yrkandet och

dem som förenat sig med denne samt varje strömfall som yrkandet avser är utbyggt eller kan beräknas bli utbyggt för kraftändamål inom den närmaste tiden.

Om någon ansöker om eller har fått tillstånd enligt miljöbalken till vattenreglering för kraftändamål, *skall miljödomstolen* på yrkande av ägaren av ett annat strömfall som får nytta av regleringen besluta att denne *skall* delta i verksamheten.

dem som förenat sig med denne samt varje strömfall som yrkandet avser är utbyggt eller kan beräknas bli utbyggt för kraftändamål inom den närmaste tiden.

Om någon ansöker om eller har fått tillstånd enligt miljöbalken till vattenreglering för kraftändamål, *ska tillståndsmyndigheten* på yrkande av ägaren av ett annat strömfall som får nytta av regleringen besluta att denne *ska* delta i verksamheten.

3 §

Kostnaderna för regleringsverksamheten fördelas mellan deltagarna på grundval av andelstal som bestäms efter vad som är skäligt med hänsyn främst till den nytta var och en har av verksamheten.

Om en vattenreglering avser flera sjöar eller skilda sträckor i ett vattendrag och det på grund av detta behövs flera dammbyggnader eller särskilda anläggningar, *skall*, om det behövs, kostnaderna för varje sådan del av verksamheten beräknas särskilt och fördelas enligt grunderna i första stycket.

Vad deltagarna har överenskommit om kostnadsfördelningen *skall* läggas till grund för *miljödomstolens dom*, om borgenärer med panträtt i de fastigheter till vilka deltagarnas strömfall hör medger det. Om en fastighet svarar för gemensam inteckning, krävs det

Om en vattenreglering avser flera sjöar eller skilda sträckor i ett vattendrag och det på grund av detta behövs flera dammbyggnader eller särskilda anläggningar, *ska*, om det behövs, kostnaderna för varje sådan del av verksamheten beräknas särskilt och fördelas enligt grunderna i första stycket.

Vad deltagarna har överenskommit om kostnadsfördelningen *ska* läggas till grund för *tillståndsmyndighetens beslut*, om borgenärer med panträtt i de fastigheter till vilka deltagarnas strömfall hör medger det. Om en fastighet svarar för gemensam inteckning, krävs det

dessutom de medgivanden från fastighetsägare och fordringshavare som föreskrivs för relaxation i 22 kap. 11 § jordabalken. Medgivande av rättsägare behövs inte, om överenskommelsen är väsentligen utan betydelse för dem.

dessutom de medgivanden från fastighetsägare och fordringshavare som föreskrivs för relaxation i 22 kap. 11 § jordabalken. Medgivande av rättsägare behövs inte, om överenskommelsen är väsentligen utan betydelse för dem.

4 §

På yrkande av den som ansöker om eller har fått tillstånd till vattenreglering för bevattning *skall miljödomstolen* besluta att andra som har tillstånd till vattentäkt för bevattning och som får stadigvarande fördel av regleringen genom förbättrade möjligheter att bevattna *skall* delta i regleringsverksamheten. Detta *skall* ske om den som framställer yrkandet och de som förenat sig med denne om verksamheten har större fördel av regleringsverksamheten än de som yrkandet avser.

Om någon ansöker om eller har fått tillstånd till vattenreglering för bevattning, *skall* på yrkande av någon annan som har tillstånd till vattentäkt för bevattning och som får stadigvarande fördel av regleringen genom förbättrade möjligheter att bevattna beslutas att denne *skall* delta i verksamheten.

På yrkande av den som ansöker om eller har fått tillstånd till vattenreglering för bevattning *ska tillståndsmyndigheten* besluta att andra som har tillstånd till vattentäkt för bevattning och som får stadigvarande fördel av regleringen genom förbättrade möjligheter att bevattna *ska* delta i regleringsverksamheten. Detta *ska* ske om den som framställer yrkandet och de som förenat sig med denne om verksamheten har större fördel av regleringsverksamheten än de som yrkandet avser.

Om någon ansöker om eller har fått tillstånd till vattenreglering för bevattning, *ska* på yrkande av någon annan som har tillstånd till vattentäkt för bevattning och som får stadigvarande fördel av regleringen genom förbättrade möjligheter att bevattna beslutas att denne *ska* delta i verksamheten.

6 kap.

1 §

Den som har tillstånd till vattenverksamhet *skall* betala en årlig bygdeavgift som bestäms av *miljödomstolen* att tas ut efter avgiftsenheter och avgiftsklasser enligt 2 och 3 §§, om verksamheten innebär

1. drift av ett vattenkraftverk,
2. vattenreglering som avser års- eller flerårsreglering,
3. vattenöverledning för något annat ändamål än kraftändamål, eller
4. ytvattentäkt.

Avser vattenverksamheten utvidgning av annan vattenverksamhet eller, om utvidgning tidigare har skett, flera andra vattenverksamheter, för vilka tillstånd har lämnats enligt miljöbalken, *skall* en gemensam avgift fastställas såsom för en enda verksamhet. Denna avgift ersätter tidigare avgifter.

Bygdeavgift *skall* enligt de närmare bestämmelser som meddelas av regeringen användas dels för att förebygga eller minska sådana skador av vattenverksamheten eller anläggningar för denna som inte har ersatts enligt 31 kap. miljöbalken och för att gottgöra sådana skador, dels för att tillgodose allmänna ändamål för den bygd som berörs av vattenverksamheten eller anläggningar för denna.

Den som har tillstånd till vattenverksamhet *ska* betala en årlig bygdeavgift som bestäms av *tillståndsmyndigheten* att tas ut efter avgiftsenheter och avgiftsklasser enligt 2 och 3 §§, om verksamheten innebär

Avser vattenverksamheten utvidgning av annan vattenverksamhet eller, om utvidgning tidigare har skett, flera andra vattenverksamheter, för vilka tillstånd har lämnats enligt miljöbalken, *ska* en gemensam avgift fastställas såsom för en enda verksamhet. Denna avgift ersätter tidigare avgifter.

Bygdeavgift *ska* enligt de närmare bestämmelser som meddelas av regeringen användas dels för att förebygga eller minska sådana skador av vattenverksamheten eller anläggningar för denna som inte har ersatts enligt 31 kap. miljöbalken och för att gottgöra sådana skador, dels för att tillgodose allmänna ändamål för den bygd som berörs av vattenverksamheten eller anläggningar för denna.

5 §

Miljödomstolen, länsstyrelsen eller tillsynsmyndigheten får, om det är lämpligare, i stället för att meddela sådana villkor eller förelägganden som avses i 11 kap. 8 § miljöbalken ålägga tillståndshavaren att betala en särskild avgift för främjande av fisket i det vatten som berörs av vattenverksamheten eller inom något angränsande vattenområde. Avgiften kan fastställas som en engångsavgift eller som en årlig avgift.

Beloppet av årlig avgift beräknas så, att det av *miljödomstolen*, länsstyrelsen eller tillsynsmyndigheten fastställda avgiftsbeloppet multipliceras med det tal som anger förhållandet mellan prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring för det år då avgiften *skall* betalas och basbeloppet för det år då avgiften fastställdes.

Tillståndsmyndigheten, länsstyrelsen eller tillsynsmyndigheten får, om det är lämpligare, i stället för att meddela sådana villkor eller förelägganden som avses i 11 kap. 8 § miljöbalken ålägga tillståndshavaren att betala en särskild avgift för främjande av fisket i det vatten som berörs av vattenverksamheten eller inom något angränsande vattenområde. Avgiften kan fastställas som en engångsavgift eller som en årlig avgift.

Beloppet av årlig avgift beräknas så, att det av *tillståndsmyndigheten*, länsstyrelsen eller tillsynsmyndigheten fastställda avgiftsbeloppet multipliceras med det tal som anger förhållandet mellan prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring för det år då avgiften *ska* betalas och basbeloppet för det år då avgiften fastställdes.

6 §

Om vattenverksamhet som avses i 1 § eller anläggningar för denna kan antas skada fisket eller kommer att orsaka en inte obetydlig ändring i de naturliga vattenståndsförhållandena, *skall* den som har tillstånd till verksamheten betala en årlig allmän fiskeavgift för främjande av fisket inom landet.

Avgiften bestäms av *miljö-*

Om vattenverksamhet som avses i 1 § eller anläggningar för denna kan antas skada fisket eller kommer att orsaka en inte obetydlig ändring i de naturliga vattenståndsförhållandena, *ska* den som har tillstånd till verksamheten betala en årlig allmän fiskeavgift för främjande av fisket inom landet.

Avgiften bestäms av *till-*

domstolen att tas ut efter avgiftsenheter och avgiftsklasser enligt 7 och 8 §§.

Avser vattenverksamhet utvidgning av annan vattenverksamhet eller, om utvidgning tidigare har skett, flera andra vattenverksamheter, för vilka tillstånd har lämnats enligt miljöbalken, *skall* en gemensam avgift fastställas såsom för en enda verksamhet. Denna avgift ersätter tidigare avgifter.

ståndsmyndigheten att tas ut efter avgiftsenheter och avgiftsklasser enligt 7 och 8 §§.

Avser vattenverksamhet utvidgning av annan vattenverksamhet eller, om utvidgning tidigare har skett, flera andra vattenverksamheter, för vilka tillstånd har lämnats enligt miljöbalken, *ska* en gemensam avgift fastställas såsom för en enda verksamhet. Denna avgift ersätter tidigare avgifter.

9 §

Om det årliga beloppet av den allmänna fiskeavgiften är ringa, får *miljödostolen* eller länsstyrelsen bestämma att avgiftsskyldigheten *skall* fullgöras genom engångsbetalning. Ett sådant villkor *skall* meddelas om det årliga avgiftsbeloppet skulle understiga femhundra kronor.

Om det årliga beloppet av den allmänna fiskeavgiften är ringa, får *tillståndsmyndigheten* eller länsstyrelsen bestämma att avgiftsskyldigheten *ska* fullgöras genom engångsbetalning. Ett sådant villkor *ska* meddelas om det årliga avgiftsbeloppet skulle understiga femhundra kronor.

7 kap.

Ansökningsmål

Ansökningar

1 §

Bestämmelser om ansökningsmål finns i 21 kap. 1 § miljöbalken. Ansökningsmål är även mål om

1. bestämmande enligt 2 kap. 9 § av ersättning för rätten att ta i anspråk ett strömfall,

2. inrättande enligt 4 kap. 3 § av en gemensam anläggning för bevattning, sedan en samfällighet enligt 4 kap. har bildats,

Bestämmelserna i 19 kap miljöbalken om handläggningen av en ansökan hos en tillståndsmyndighet gäller i tillämpliga delar

1. *en miljödostols* bestämmande enligt 2 kap. 9 § av ersättning för rätten att ta i anspråk ett strömfall,

3. överflyttning enligt 8 kap. 3 § första stycket av rätten till andelskraft,
4. omprövning, utan samband med pågående *ansökningsmål*, enligt 17 § första stycket eller omprövning enligt 17 § andra stycket, och
5. fastställelse enligt 18 § av en överenskommelse.

Stämningensmål

Mål i miljödomstol

2 §

Stämningensmål är talan om

1. utrivning eller ändring av en vattenanläggning, när talan grundas på att anläggningen inte har tillkommit i laga ordning eller inte är av laga beskaffenhet,

2. ersättning för skada eller intrång genom en sådan anläggning som avses i 1,

3. ersättning för skada genom utrivning av en vattenanläggning, om utrivningen har skett utan tillstånd men sådant tillståndskulle ha behövts, eller ersättning, utan samband med pågående *ansökningsmål*, enligt 11 kap. 22 § andra stycket miljöbalken,

4. ersättning enligt 2 kap. 10 § andra stycket,

5. deltagande, utan samband med pågående *ansökningsmål*, i en vattenreglering enligt 5 kap. 1 eller 4 §,

Vid miljödomstol handläggs mål som avser

1. ersättning för skada eller intrång genom, utrivning eller ändring av en vattenanläggning, när talan grundas på att anläggningen inte har tillkommit i laga ordning eller inte är av laga beskaffenhet,

2. ersättning för skada genom utrivning av en vattenanläggning, om utrivningen har skett utan tillstånd men sådant tillstånd skulle ha behövts, eller ersättning, utan samband med pågående *tillståndsärende*, enligt 11 kap. 22 § andra stycket miljöbalken,

3. ersättning, enligt 2 kap. 6 § tredje stycket,

6. särskild tvångsrätt, utan samband med pågående ansökningsmål, enligt 2 kap. 6 § tredje stycket denna lag och 28 kap. 10–13 §§ miljöbalken,

7. omprövning enligt 8 kap. 2 § andra stycket,

8. meddelande av bestämmelser enligt 16 §,

9. ersättning enligt 31 kap. 33 § miljöbalken,

10. ersättning eller annat på grund av att en vattenanläggning inte underhålls i enlighet med 11 kap. 17 eller 18 §§ miljöbalken,

11. ersättning för skada på grund av att vattenverksamhet inte drivs i enlighet med villkoren i en tillståndsdom eller ett tillståndsbeslut eller, om sådana villkor saknas, drivs så att det genom inverkan på vattenförhållandena skadar allmänna eller enskilda intressen,

12. ersättning enligt 28 kap. 11 § miljöbalken, och

13. ersättning, utan samband med pågående ansökningsmål, enligt 25 kap. 11 § miljöbalken, och

14. fördelning av vatten enligt 9 kap. 6 §.

4. ersättning enligt 31 kap. 33 § miljöbalken,

5. ersättning eller annat på grund av att en vattenanläggning inte underhålls i enlighet med 11 kap. 17 eller 18 §§ miljöbalken,

6. ersättning för skada på grund av att vattenverksamhet inte drivs i enlighet med villkoren i en tillståndsdom eller ett tillståndsbeslut eller, om sådana villkor saknas, drivs så att det genom inverkan på vattenförhållandena skadar allmänna eller enskilda intressen,

7. ersättning enligt 28 kap. 11 § miljöbalken,

8. ersättning, utan samband med pågående mål, enligt 25 kap. 11 § miljöbalken, och

9. ersättning för avlöst andelskraft enligt 8 kap. 2 § andra stycket.

Förfarandet vid *miljödomstolarna i ansökningsmål*

Förfarandet vid *ansökan angående vattenverksamhet m.m.*

3 §

Bestämmelser om förfarandet vid *miljödomstolarna i ansökningsmål* finns även i 22 kap. miljöbalken.

Bestämmelser om förfarandet vid *ansökan om vattenverksamhet* finns även i 19 kap. miljöbalken.

5 §

Innan miljödomstolen meddelar en dom om ersättning för strömfall som *skall* avstås enligt 2 kap. 9 § och utgör fastighetsdel, *skall* en karta med beskrivning ha upprättats över området samt dess gränser ha utmärkts i den ordning som gäller för fastighetsbildning.

Innan *miljödomstolen* meddelar *en dom* om tillstånd till ett vattenkraftverk, *skall domstolen* se till att det finns en lämplig fastighet, som ägs av sökanden och med vilken rätten till tillgodogörandet av vattenkraften för framtiden *skall* vara förenad (strömfallsfastighet).

Innan miljödomstolen meddelar en dom om ersättning för strömfall som *ska* avstås enligt 2 kap. 9 § och utgör fastighetsdel, *ska* en karta med beskrivning ha upprättats över området samt dess gränser ha utmärkts i den ordning som gäller för fastighetsbildning.

Innan *tillståndsmyndigheten* meddelar *ett beslut* om tillstånd till ett vattenkraftverk, *ska myndigheten* se till att det finns en lämplig fastighet, som ägs av sökanden och med vilken rätten till tillgodogörandet av vattenkraften för framtiden *ska* vara förenad (strömfallsfastighet).

6 §

Domar *i mål* som rör vattenverksamhet *skall* utöver vad som följer av 22 kap. 25 § miljöbalken i förekommande fall även innehålla bestämmelser om

1. de områden som får tas i anspråk för vattenverksamheten och de särskilda tvåågrätter i övrigt som medges sökanden,
2. strömfallsfastighet,

Domar *och beslut* som rör vattenverksamhet *ska* utöver vad som följer av 19 kap. 22 § miljöbalken i förekommande fall även innehålla bestämmelser om

3. vilka som *skall* delta i en vattenreglerings- eller bevattningssamfällighet samt varje deltagares andelstal i fråga om kostnaderna för verksamheten, och

4. villkor beträffande tillhandahållande av andelskraft och om kostnadsbidrag härför.

3. vilka som *ska* delta i en vattenreglerings- eller bevattningssamfällighet samt varje deltagares andelstal i fråga om kostnaderna för verksamheten, och

11 §

I fråga om förfarandet i stämningssamfällighet gäller i övrigt bestämmelserna om ansökningsmål i 22 kap. 11 § fjärde stycket, 12 och 13 §§, 16 § första stycket, 18 och 20 §§, 21 § första och andra stycket samt 24 § miljöbalken.

I mål enligt 2 § 6 gäller också 22 kap. 23 och 28 §§ miljöbalken. Om det i ett sådant mål är fråga om arbete för att förebygga eller minska skador eller olägenheter till följd av verksamhet enligt balken eller denna lag, gäller även 22 kap. 14 § miljöbalken.

I mål i miljödomstol enligt 2 § får tredsdom inte meddelas vid muntlig förberedelse. I sådana mål tillämpas 1 kap. 18 § lagen (2010:00) om miljödomstolar samt 19 kap. 17 § och 31 kap. 37 § miljöbalken.

Om det behövs för tillämpningen av 6 kap. 18 § tredje stycket expropriationslagen (1972:719), ska miljödomstolen uppskatta det värde som en berörd fastighet har utan särskild rättighet som minskar fastighetens värde.

I mål enligt 2 § 1 gäller också 19 kap. 28 § miljöbalken. Om det i ett sådant mål är fråga om arbete för att förebygga eller minska skador eller olägenheter till följd av verksamhet enligt balken eller denna lag, gäller även 19 kap. 19 § miljöbalken.

12 §

Om svaranden för att bemöta *käromålet* gör en ansökan hos miljödomstolen enligt 21 kap. 1 § första stycket 3 miljöbalken eller om ändrade

Om svaranden för att bemöta ett *käromål enligt 2 §* gör en ansökan hos tillståndsmyndigheten om godkännande enligt 11 kap. 16 miljöbalken av

bestämmelser om vattentappning enligt 13 § detta kapitel, handläggs målet i dess helhet som ett ansökningsmål, om inte målet med stöd av 21 kap. 1 § andra stycket miljöbalken ändå behandlas som ett stämningssmål.

Har beslut om borttagande eller ändring av en vattenanläggning meddelats av miljödomstolen i ett stämningssmål, av kronofogdemyndigheten med stöd av lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning eller av tillsynsmyndigheten enligt 26 kap. 9, 10 eller 18 § miljöbalken och görs en ansökan som avses i första stycket, får miljödomstolen i ansökningsmålet bestämma att beslutet inte får verkställas innan målet har blivit slutligt avgjort eller miljödomstolen förordnar annat. Sökanden skall ställa säkerhet för kostnader och skador.

ett utfört ändrings- eller lagringsarbete eller av åtgärder som strider mot meddelade bestämmelser om innehållande och tappning av vatten eller om ändrade bestämmelser om vattentappning enligt 13 § detta kapitel, får målet vilandeförklaras tills ansökan har slutligt prövats.

Har beslut om borttagande eller ändring av en vattenanläggning meddelats av tillståndsmyndigheten, av kronofogdemyndigheten med stöd av lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning eller av tillsynsmyndigheten enligt 26 kap. 9, 10 eller 18 §§ miljöbalken och görs en ansökan som avses i första stycket, får tillståndsmyndigheten bestämma att beslutet inte får verkställas innan ansökan har blivit slutligt prövad eller tillståndsmyndigheten förordnar annat. Sökanden ska ställa säkerhet för kostnader och skador.

13 §

Miljödomstolen kan fastställa ändrade eller nya bestämmelser om innehållande och tappning av vatten efter ansökan av annan än tillståndshavaren, om han vill utnyttja vattenkraften i sitt strömfall bättre, eller efter ansökan av en kommun eller ett vattenförbund som vill tillgodose den allmänna miljövärden

Tillståndsmyndigheten kan fastställa ändrade eller nya bestämmelser om innehållande och tappning av vatten efter ansökan av annan än tillståndshavaren, om han vill utnyttja vattenkraften i sitt strömfall bättre, eller efter ansökan av en kommun eller ett vattenförbund som vill tillgodose den allmänna

eller hälsovården eller främja fisket. Till förmån för allmänna farleder, allmänna hamnar, bevattnings- och markavvattningssamfälligheter samt avlopps företag kan sådana bestämmelser fastställas på ansökan av huvudmannen.

Bestämmelser om att tillstånd krävs för vissa verksamheter och åtgärder finns i 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken.

14 §

Ett tillstånd till vattentäkt får omprövas av *miljödömsstolen* efter ansökan av den som driver en annan vattentäkt som är beroende av samma vattentillgång eller av den som söker tillstånd till en sådan vattentäkt. Därvid äger vad som i 16 kap. 11 § miljöbalken föreskrivs om jämkning av verksamheten eller företräde åt den ena verksamheten motsvarande tillämpning.

Ett tillstånd till vattentäkt får omprövas av *tillståndsmyndigheten* efter ansökan av den som driver en annan vattentäkt som är beroende av samma vattentillgång eller av den som söker tillstånd till en sådan vattentäkt. Därvid äger vad som i 16 kap. 11 § miljöbalken föreskrivs om jämkning av verksamheten eller företräde åt den ena verksamheten motsvarande tillämpning.

15 §

På ansökan av länsstyrelse eller den avgiftsskyldige får *miljödömsstolen* föreskriva den ändring av en bygdeavgift eller en allmän fiskeavgift som kan behövas med hänsyn till erfarenheterna av vattenverksamhetens verkningar eller till bestående hinder att utnyttja verksamheten i den avsedda omfattningen.

På ansökan av länsstyrelse eller den avgiftsskyldige får *tillståndsmyndigheten* föreskriva den ändring av en bygdeavgift eller en allmän fiskeavgift som kan behövas med hänsyn till erfarenheterna av vattenverksamhetens verkningar eller till bestående hinder att utnyttja verksamheten i den avsedda omfattningen.

Frågan om ändring av en sådan avgift får även tas upp till prövning i samband med en omprövning enligt 24 kap. 5 och 8 §§ miljöbalken samt 13 och 14 §§ detta kapitel.

16 §

Saknas bestämmelser om innehållande eller tappning av vatten beträffande en vattenverksamhet eller bestämmelser om nyttjandet av en vattentäkt eller är meddelade bestämmelser ofullständiga, får *miljödomstolen på talan* av den som lider skada genom de rådande förhållandena fastställa sådana bestämmelser som är ägnade att för framtiden förebygga eller minska skador. Bestämmelserna får inte ändra vad som lagligen kan gälla och inte heller skada tredje mans rätt.

Saknas bestämmelser om innehållande eller tappning av vatten beträffande en vattenverksamhet eller bestämmelser om nyttjandet av en vattentäkt eller är meddelade bestämmelser ofullständiga, får *tillståndsmyndigheten efter ansökan* av den som lider skada genom de rådande förhållandena fastställa sådana bestämmelser som är ägnade att för framtiden förebygga eller minska skador. Bestämmelserna får inte ändra vad som lagligen kan gälla och inte heller skada tredje mans rätt.

17 §

Om en dom eller ett beslut enligt 24 kap. 5 eller 8 §§ miljöbalken eller 13–16 §§ inverkar på frågan om en samfällighets fortsatta bestånd, kretsen av deltagare eller kostnadsfördelningen mellan dem, får meddelas de ändrade bestämmelser som behövs.

Inträder, sedan en samfällighet har bildats enligt denna lag, i andra fall än som avses i första stycket ändrade förhållanden som inte i ringa mån inverkar på frågan om sättet för verksamhetens bedrivande, kretsen av deltagare eller kostnadsfördelningen mellan dem, får frågan på ansökan av en deltagare omprövas av *miljödomstolen*. Även utan att sådana förhållanden har inträtt, får en omprövning äga rum, om någon vill ansluta sig som deltagare eller i det tidigare avgörandet

Inträder, sedan en samfällighet har bildats enligt denna lag, i andra fall än som avses i första stycket ändrade förhållanden som inte i ringa mån inverkar på frågan om sättet för verksamhetens bedrivande, kretsen av deltagare eller kostnadsfördelningen mellan dem, får frågan på ansökan av en deltagare omprövas av *tillståndsmyndigheten*. Även utan att sådana förhållanden har inträtt, får en omprövning äga rum, om någon vill ansluta sig som deltagare eller i det tidigare avgörandet

har föreskrivits att frågan får omprövas efter en viss tid och denna tid har gått ut.

Vid omprövningen gäller bestämmelserna om vattenverksamhet i tillämpliga delar.

Den som inträder som deltagare i en bestående samfällighet *skall* åläggas att i skälig utsträckning ersätta de övriga deltagarna deras kostnader som nedlagts i gemensamma anläggningar. Vad som sagts nu gäller också när andelstalet höjs för en deltagare som ingår i en samfällighet.

har föreskrivits att frågan får omprövas efter en viss tid och denna tid har gått ut.

Den som inträder som deltagare i en bestående samfällighet *ska* åläggas att i skälig utsträckning ersätta de övriga deltagarna deras kostnader som nedlagts i gemensamma anläggningar. Vad som sagts nu gäller också när andelstalet höjs för en deltagare som ingår i en samfällighet.

18 §

En överenskommelse om att någon *skall* inträda i eller utträda ur en samfällighet enligt denna lag, att en deltagares andelstal *skall* ändras eller att samfälligheten *skall* upphöra har samma verkan som en tillståndsdöm eller ett tillståndsbeslut, om överenskommelsen på ansökan av en deltagare godkänns av *miljödomstolen*. Ett sådant godkännande får inte lämnas om det är uppenbart att överenskommelsen strider mot denna lag.

En överenskommelse om att någon *ska* inträda i eller utträda ur en samfällighet enligt denna lag, att en deltagares andelstal *ska* ändras eller att samfälligheten *ska* upphöra har samma verkan som en tillståndsdöm eller ett tillståndsbeslut, om överenskommelsen på ansökan av en deltagare godkänns av *tillståndsmyndigheten*. Ett sådant godkännande får inte lämnas om det är uppenbart att överenskommelsen strider mot denna lag.

8 kap.

2 §

I samband med ett beslut om tillhandahållande av andelskraft *skall* nödvändiga bestämmelser meddelas om villkoren för tillhandahållandet och om

I samband med ett beslut om tillhandahållande av andelskraft *ska* nödvändiga bestämmelser meddelas om villkoren för tillhandahållandet och om

kostnadsbidrag.

Om förhållandena ändras, har kraftanläggningens ägare eller mottagaren av andelskraft rätt till omprövning av rättsförhållandet mellan dem. Vid omprövningen får endast sådana ändringar beslutas som innebär väsentlig fördel för någon av parterna utan att medföra betydande olägenhet för motparten. Om det beslutas att rätten till andelskraft *skall* avlösas mot ersättning i pengar, *gäller* bestämmelserna i 31 kap. miljöbalken om skadereglering vid tillståndsprövning av vattenverksamhet.

kostnadsbidrag.

Om förhållandena ändras, har kraftanläggningens ägare eller mottagaren av andelskraft rätt till omprövning av rättsförhållandet mellan dem. Vid omprövningen får endast sådana ändringar beslutas som innebär väsentlig fördel för någon av parterna utan att medföra betydande olägenhet för motparten. Om det beslutas att rätten till andelskraft *ska* avlösas mot ersättning i pengar, *har mottagaren rätt till ersättning enligt* bestämmelserna i 31 kap. miljöbalken om skadereglering vid tillståndsprövning av vattenverksamhet.

9 kap.

4 §

På begäran av någon som vill bedriva vattenverksamhet men som ännu inte har ansökt om tillstånd, får *miljödomstolen* förordna en sakkunnig som på verksamhetsutövarens bekostnad gör nödvändiga undersökningar. Om undersökningarna avser verksamhetens inverkan på det allmänna fiskeintresset, *skall* som sakkunnig förordnas den som Fiskeriverket föreslår.

På begäran av någon som vill bedriva vattenverksamhet men som ännu inte har ansökt om tillstånd, får *tillståndsmyndigheten* förordna en sakkunnig som på verksamhetsutövarens bekostnad gör nödvändiga undersökningar. Om undersökningarna avser verksamhetens inverkan på det allmänna fiskeintresset, *ska* som sakkunnig förordnas den som Fiskeriverket föreslår.

7 §

Miljödomstolen skall föra en förteckning över vattenverksamhet inom domsområdet

Tillståndsmyndigheten ska föra en förteckning över vattenverksamhet inom domsområdet

(vattenbok) i den utsträckning (vattenbok) i den utsträckning
som regeringen föreskriver. som regeringen föreskriver.

Prop. 2009/10:215
Bilaga 6

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

2. Mål eller ärenden som har inletts vid en miljödomstol före ikraftträdandet ska, i de fall de nya reglerna hade föreskrivit att målet eller ärendet skulle ha inletts vid en tillståndsmyndighet, vid ikraftträdandet överlämnas till den myndigheten.

3. Ersättningsanspråk som har framställts i ett ansökningsmål vid en miljödomstol ska även efter ikraftträdandet handläggas vid domstolen. Skulle talan om anspråket enligt de nya reglerna ha väckts vid en annan miljödomstol, ska målet i den delen överlämnas till den andra domstolen.

4. Mål eller ärenden vid en miljödomstol ska inte överlämnas enligt punkten 2 om det skulle vara till nackdel för handläggningen eller om det av andra skäl inte skulle vara lämpligt. I sådana fall gäller äldre bestämmelser om överklagande av Miljööverdomstolens avgöranden.

34 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:813) om införande av lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet

Härigenom föreskrivs att 14 § lagen (1998:813) om införande av lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

I fråga om ersättning som enligt vattenlagen (1918:523) i dess lydelse före den 1 juli 1974 *skall* lämnas genom överföring av kraft gäller fortfarande bestämmelserna i den lagen.

På talan av part får miljödomstolen bestämma att sådan rättighet till överföring av kraft *skall* avlösas mot ersättning i pengar, om detta inte medför betydande olägenhet för en motpart. För en sådan talan gäller bestämmelserna om talan som avses i 7 kap. 2 § 7 lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. Miljödomstolen bestämmer dag då skyldigheten att fullgöra kraftöverföringen upphör. Ersättningsgivaren *skall* innan dess ha betalat föreskriven penningersättning. I fråga om sådan ersättning gäller i övrigt bestämmelserna i 31 kap. miljöbalken.

I fråga om ersättning som enligt vattenlagen (1918:523) i dess lydelse före den 1 juli 1974 *ska* lämnas genom överföring av kraft gäller fortfarande bestämmelserna i den lagen.

På talan av part får miljödomstolen bestämma att sådan rättighet till överföring av kraft *ska* avlösas mot ersättning i pengar, om detta inte medför betydande olägenhet för en motpart. För en sådan talan gäller bestämmelserna om talan som avses i 7 kap. 2 § 9 lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. Miljödomstolen bestämmer dag då skyldigheten att fullgöra kraftöverföringen upphör. Ersättningsgivaren *ska* innan dess ha betalat föreskriven penningersättning. I fråga om sådan ersättning gäller i övrigt bestämmelserna i 31 kap. miljöbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

**35 Förslag till
lag om ändring i lagen (1999:381) om åtgärder
för att förebygga och begränsa följderna av
allvarliga kemikalieolyckor**

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor att 9 och 20 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagna lydelse

9 §

Regeringen får föreskriva att det *skall* vara förbjudet att utan tillstånd anlägga eller ändra en verksamhet som omfattas av denna lag, även om tillstånd inte krävs enligt miljöbalken.

Ansökan om tillstånd enligt första stycket prövas av *miljödombstol*. Ett *mål om sådant tillstånd är ansökningsmål enligt miljöbalken*. Regeringen får föreskriva att *ansökan om tillstånd för vissa slag av verksamheter skall prövas av länsstyrelsen*.

Regeringen får föreskriva att det *ska* vara förbjudet att utan tillstånd anlägga eller ändra en verksamhet som omfattas av denna lag, även om tillstånd inte krävs enligt miljöbalken.

Ansökan om tillstånd enligt första stycket prövas av *den tillståndsmyndighet som regeringen bestämmer*.

20 §

En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att säkerställa att denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs. Detsamma gäller för domar och beslut enligt miljöbalken.

Förelägganden och förbud får inte begränsa ett beslut eller en dom om tillstånd i ett *ansökningsmål* enligt miljöbalken som har rättskraft enligt 24 kap. 1 § miljöbalken.

Förelägganden och förbud får inte begränsa ett beslut eller en dom om tillstånd enligt miljöbalken som har rättskraft enligt 24 kap. 1 § miljöbalken.

Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

**36 Förslag till
lag om ändring i lagen (1999:1175) om rätt att
använda samiska hos förvaltningsmyndigheter och
domstolar**

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1999:1175) om rätt att använda samiska hos förvaltningsmyndigheter och domstolar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag tillämpas hos kommunala samt statliga regionala och lokala förvaltningsmyndigheter med ett geografiskt verksamhetsområde som helt eller delvis omfattar förvaltningsområdet för samiska.

Med förvaltningsområdet för samiska (förvaltningsområdet) avses Arjeplogs, Gällivare, Jokkmokks och Kiruna kommuner.

Lagen tillämpas även hos en länsrätt, en tingsrätt, *en fastig
betsdomstol*, en miljödomstol
eller en sjörättsdomstol med en
domkrets som helt eller delvis
omfattar förvaltningsområdet.

Lagen tillämpas även hos en
länsrätt, en tingsrätt, en miljö-
domstol eller en sjörättsdomstol
med en domkrets som helt eller
delvis omfattar förvaltnings-
området.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

**37 Förslag till
lag om ändring i lagen (1999:1176) om rätt att
använda finska och meänkieli hos
förvaltningsmyndigheter och domstolar**

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1999:1176) om rätt att använda finska och meänkieli hos förvaltningsmyndigheter och domstolar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag tillämpas hos kommunala samt statliga regionala och lokala förvaltningsmyndigheter med ett geografiskt verksamhetsområde som helt eller delvis omfattar förvaltningsområdet för finska och meänkieli.

Med förvaltningsområdet för finska och meänkieli (förvaltningsområdet) avses Gällivare, Haparanda, Kiruna, Pajala och Övertorneå kommuner.

Lagen tillämpas även hos en länsrätt, en tingsrätt, en fastighetsdomstol, en miljödomstol eller en sjörättsdomstol med en domkrets som helt eller delvis omfattar förvaltningsområdet.

Lagen tillämpas även hos en länsrätt, en tingsrätt, en miljödomstol eller en sjörättsdomstol med en domkrets som helt eller delvis omfattar förvaltningsområdet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010

38 Förslag till
lag om ändring i lagen (2004:875) om särskilda
förvaltningar om vissa elektriska anläggningar

Prop. 2009/10:215
Bilaga 6

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 5 § samt 3 kap. 17 § lagen (2004:875) om särskilda förvaltningar om vissa elektriska anläggningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

5 §

Om en tillfredsställande förvaltning av en elektrisk anläggning sannolikt inte kan åstadkommas genom tvångsförvaltning eller en tillfredsställande förvaltning sannolikt inte kommer att bestå efter utgången av tiden för en tvångsförvaltning får staten, efter ansökan av nätmyndigheten, lösa anläggningen från ägaren.

Om anläggningens ägare också är ägare till en fastighet på vilken anläggningen, helt eller delvis, är belägen *skall* även fastigheten eller, om det är lämpligt, del av fastigheten lösas. Om ledningsrätt är upplåten för anläggningen på en annan fastighet *skall* även ledningsrätten lösas.

Mål om inlösen *skall* tas upp av den *fastighetsdomstol* inom vars område anläggningen eller större delen av den ligger. I fråga om inlösen gäller i övrigt expropriationslagen (1972:719) i tillämpliga delar. Bestämmelserna i 4 kap. 3 § expropriationslagen *skall* tillämpas i fråga om värdeökning som ägt rum under tiden från dagen tio år före det talan väcktes vid domstol.

Om anläggningens ägare också är ägare till en fastighet på vilken anläggningen, helt eller delvis, är belägen *ska* även fastigheten eller, om det är lämpligt, del av fastigheten lösas. Om ledningsrätt är upplåten för anläggningen på en annan fastighet *ska* även ledningsrätten lösas.

Mål om inlösen *ska* tas upp av den *miljödomstol* inom vars område anläggningen eller större delen av den ligger. I fråga om inlösen gäller i övrigt expropriationslagen (1972:719) i tillämpliga delar. Bestämmelserna i 4 kap. 3 § expropriationslagen *ska* tillämpas i fråga om värdeökning som ägt rum under tiden från dagen tio år före det talan väcktes vid domstol.

3 kap.
17 §

Om nätföretaget vill klandra förvaltningen, *skall* talan väckas mot förvaltaren vid *fastighetsdomstolen* inom ett år från det att nätföretaget tog emot redovisningen. Om nätföretaget som grund för sin talan åberopar en omständighet som inte hänför sig till en viss redovisning, får talan väckas inom ett år från det nätföretaget tog emot den redovisning som lämnats med anledning av att förvaltarens uppdrag upphörde.

Om nätföretaget vill klandra förvaltningen, *ska* talan väckas mot förvaltaren vid *miljödömsstolen* inom ett år från det att nätföretaget tog emot redovisningen. Om nätföretaget som grund för sin talan åberopar en omständighet som inte hänför sig till en viss redovisning, får talan väckas inom ett år från det nätföretaget tog emot den redovisning som lämnats med anledning av att förvaltarens uppdrag upphörde.

Ett nätföretag som inte gör vad som sägs i första stycket har förlorat sin rätt till talan, om inte förvaltaren har gjort sig skyldig till brottslig gärning, som inneburit skada för nätföretaget.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

39 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 2 § lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.
2 §

Bestämmelser om överklagande av miljödomstolens domar och beslut finns i 23 kap. 1 § miljöbalken.

Bestämmelser om överklagande av miljödomstolens domar och beslut finns i *lagen (20xx:xxxx) om miljödomstolar*.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

40 Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 17 § naturgaslagen (2005:403) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.
17 §

Om någon annans mark behöver tas i anspråk för återställning, får tillsynsmyndigheten besluta att tillträde till marken *skall* lämnas under viss tid.

Återställningen *skall* utföras så att minsta skada och intrång vållas. Byggnader får uppföras eller vägar byggas endast om markens ägare och den som har nyttjanderätt eller servitut avseende marken samtyckt till det eller om tillsynsmyndigheten lämnat tillstånd till åtgärden. Tillstånd får lämnas endast om åtgärden är oundgängligen nödvändig för att återställningen *skall* kunna utföras.

Om återställningen orsakar skada eller intrång, *skall* ersättning för detta lämnas. Talan om ersättning väcks vid den *fastighetsdomstol* inom vars område marken eller större delen av denna ligger.

Om någon annans mark behöver tas i anspråk för återställning, får tillsynsmyndigheten besluta att tillträde till marken *ska* lämnas under viss tid.

Återställningen *ska* utföras så att minsta skada och intrång vållas. Byggnader får uppföras eller vägar byggas endast om markens ägare och den som har nyttjanderätt eller servitut avseende marken samtyckt till det eller om tillsynsmyndigheten lämnat tillstånd till åtgärden. Tillstånd får lämnas endast om åtgärden är oundgängligen nödvändig för att återställningen *ska* kunna utföras.

Om återställningen orsakar skada eller intrång, *ska* ersättning för detta lämnas. Talan om ersättning väcks vid den *miljödomstol* inom vars område marken eller större delen av denna ligger.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.